NORAKSTS
Lieta Nr.A420704310
A03004-11/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 23.februārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese D.Suipe,

piedaloties pieteicējas *J.D.* pilnvarotajam pārstāvim *V.V.*, zvērinātai advokātei Sanitai Slišānei un
atbildētājas Mārupes novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Mārupes novada domes – pārstāvei *S.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *J.D.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Mārupes novada domei (turpmāk arī atbildētājs) piešķirt vienreizējo pabalstu ārkārtas situācijā Ls 3000 apmērā un tiesības īrēt pašvaldības dzīvojamo platību.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Mārupes novada domes 2010.gada 21.jūnija lēmumu Nr.17 pieteicējai atteikts piešķirt vienreizējo pabalstu ārkārtas situācijā Ls 3000 apmērā un tiesības īrēt pašvaldības dzīvojamo platību.

Lēmums pamatots saskaņā ar turpmāk minēto.

[1.1] Lietā nav strīds par to, ka dzīvojamā ēka, kurā ir bijusi pieteicējas un viņas dēlu deklarētā dzīvesvieta, ir nodegusi un nojaukta. Mārupes novada pašvaldības 2009.gada 22.decembra saistošie noteikumi Nr.26/2009 „Par vienreizējā pabalsta ārkārtas situācijā piešķiršanu Mārupes novadā" nosaka kārtību, kādā Mārupes novada pašvaldība sniedz atbalstu ārkārtas situācijā nonākušajām personām, piešķirot pabalstu.

Minēto noteikumu 3.punkts noteic, ka ārkārtas situācija ir situācija, kuru objektīvu iemelsu dēļ nevarēja paredzēt iepriekš, un kas radusies stihiskas nelaimes (ugunsgrēks, plūdi, vētra un tamlīdzīgi) vai trešo personu prettiesiskas krimināli sodāmas rīcības ietekmē, vai citi iepriekš neparedzami apstākļi, t.sk. bet ne tikai ģimenes locekļa nāve, kas īslaicīgi tik būtiski pasliktināja personas (ģimenes) mantisko stāvokli, ka uz īsu laika periodu tika apgrūtināta personas (ģimenes) pašas spēja apmierināt savas pamatvajadzības.

[1.2] Jautājumā par dzīvojamās platības piešķiršanu, atbildētāja ņēma vērā, ka saskaņā ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 11.panta pirmo daļu pašvaldība ir tiesīga izīrēt tai piederošu vai tās nomātu dzīvojamo telpu vienīgi šajā likumā noteiktajām personām un ievērojot šā likuma, likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām", likuma „Par dzīvojamo telpu īri" un likuma „Par dzīvokļa īpašumu" noteikumus. Savukārt, šā likuma 13.pants noteic, ka pašvaldības dome vai tās deleģēta institūcija sniedz šā panta ceturtajā daļā noteikto palīdzību personai, kuras īrētā vai īpašumā esošā dzīvojamā telpa vai dzīvojamā māja ir cietusi stihiskas nelaimes vai avārijas rezultātā, ja persona šajā dzīvojamā telpā vai dzīvojamā mājā ir deklarējusi savu dzīvesvietu un ja tai attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā nepieder cita dzīvošanai derīga dzīvojamā telpa vai dzīvojamā māja. Iesniegumu šā panta ceturtajā daļā noteiktās palīdzības saņemšanai persona iesniedz pašvaldībai ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc stihiskās nelaimes vai avārijas.

Pieteicēja neatbilst nevienai likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 14.pantā norādītajām tiesīgo personu kategorijām.

[2] Pieteicēja uzskata atteikumu par nepamatotu saskaņā ar tālāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja kopš 1997.gada 19.decembra bija deklarēta dzīvoklī */adrese/*, kopā ar savu 2001.gadā mirušo vecomāti *Ņ.S.*. Šajā dzīvesvietā kopš dzimšanas bija deklarēti arī pieteicējas nepilngadīgie bērni – *D.D.* (kopš 1997.gada) un *T.D.* (kopš 2001.gada). Šī deklarētā dzīvesvieta bija pieteicējas un viņas nepilngadīgo bērnu vienīgā dzīvesvieta Latvijas Republikā, atbilstoši Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmās un trešās daļas noteikumiem. Tā kā minētā māja gājusi bojā ugunsgrēkā, pieteicēja un viņas nepilngadīgie bērni ir zaudējuši savas dzīves vietas Latvijas Republikas teritorijā.

[2.2] Pieteikuma iesniegšanas brīdi pieteicējas rīcībā nebija pietiekamu finanšu līdzekļu, lai iegādātos savai ģimenei dzīvojamo platību un tur deklarētu savu dzīvesvietu, kā arī nebija līdzekļu, lai noslēgtu ilgtermiņa īres līgumu un saņemtu izīrētāja piekrišanu dzīvesvietas deklarēšanai izīrētā dzīvoklī.

Konkrētajā gadījumā pēc analoģijas jāpiemēro likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $36.^{1}$panta nosacījumi, jo iesniedzējas ģimene ir palikusi bez dzīvesvietas stihiskas nelaimes rezultātā.

[3] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos tiesai uzskata pieteicējas pieteikumu par nepamatotu, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka Dome 2010.gada 21.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.16.3. „Par ziņu par deklarēto dzīvesvietu anulēšanu", ar kuru anulēja ziņas par pieteicējas, *D.D.* un *T.D.* deklarēto dzīvesvietu pašvaldībai piederošajā nekustamajā īpašumā */adrese/*. Minētais lēmums nav ticis pārsūdzēts un ir stājies spēkā.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā izklāstītajiem apsvērumiem, izsakot lūgumu par Mārupes novada domes 2010.gada 21.jūnija lēmuma Nr.16.3.atcelšanu, ar kuru anulēta pieteicējas deklarētā dzīvesvieta.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos minētajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopumā, secina, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots.

I

[6] Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 35.panta otrā daļa noteic, ka pašvaldība, neizvērtējot personas (ģimenes) ienākumus, var piešķirt personai (ģimenei) vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā, ja stihiskas nelaimes vai iepriekš neparedzamu apstākļu dēļ tā nespēj apmierināt savas pamatvajadzības.

Mārupes novada pašvaldības 2009.gada 22.decembra saistošie noteikumi Nr.26/2009 „Par vienreizējā pabalsta ārkārtas situācijā piešķiršanu Mārupes novadā" nosaka kārtību, kādā Mārupes novada pašvaldība sniedz atbalstu ārkārtas situācijā nonākušajām personām, piešķirot pabalstu.

Minēto noteikumu 3.punkts noteic, ka ārkārtas situācija ir situācija, kuru objektīvu iemeslu dēļ nevarēja paredzēt iepriekš, un kas radusies stihiskas nelaimes (ugunsgrēks, plūdi, vētra un tamlīdzīgi) vai trešo personu prettiesiskas krimināli sodāmas rīcības ietekmē, vai citi iepriekš neparedzami apstākļi, t.sk. bet ne tikai ģimenes locekļa nāve, kas īslaicīgi tik būtiski pasliktināja personas (ģimenes) mantisko stāvokli, ka uz īsu laika periodu tika apgrūtināta personas (ģimenes) pašas spēja apmierināt savas pamatvajadzības.

No minētā izriet, ka ārkārtas situācija ir arī ugunsgrēks, bet papildus vērtējams, vai tas īslaicīgi apgrūtinājis personas vai tās ģimenes pašas iespējas apmierināt savas pamatvajadzības.

Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi šāda akta izdošanai. Lietā nav strīda par to, ka pieteicējas dzīvesvieta

Latvijā, kurā tā bija apmetusies līdz izbraukšanai uz Īriju, gājusi bojā ugunsgrēkā. Tiesas ieskatā lietā ir strīds par to, vai minētais notikums ir īslaicīgi apgrūtinājis pieteicējas ģimenes pašas iespējas apmierināt savas pamatvajadzības.

[7] Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 1.panta 11.punkta izpratnē pamatvajadzības ir ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe, obligātā izglītība.

Kā atzīsts tiesu praksē, pašvaldības sociālā palīdzība tiek sniegta personai, kura saviem spēkiem nespēj nodrošināt sevi un pārvarēt dzīves grūtības un kura nesaņem ne no viena pietiekamu palīdzību. Palīdzība ir sniedzama tajā brīdī, kad personai tā nepieciešama, nepieciešamībai jābūt reāli esošai.

No minētā tiesa secina, ka īslaicīgs apgrūtinājums pieteicējas ģimenes pašai apmierināt savas pamatvajadzības nozīmē, ka tajā brīdī, kad palīdzība tiek prasīta, nav iespējams nodrošināt ģimeni ar mājokli, apģērbu, kā arī ģimenei ir materiālās problēmas nodrošināt bērnu aprūpi, tajā skaitā izglītošanos.

Kā norāda pieteicēja, viņas ģimene pabalsta pieprasīšanas brīdī un šobrīd dzīvo Īrijā. Īrijā pieteicējai ir darbs, viņas bērni apmeklē skolu. Pieteicējas ieskatā pabalsts viņai vajadzīgs, jo ģimene palikusi bez dzīvesvietas Latvijā.

Izvērtējot minēto, tiesa secina, ka pieteicējas norādītie apstākļi nav atzīstami par tādiem, kas īslaicīgi apgrūtinājis pieteicējas ģimenes pašas iespējas apmierināt savas pamatvajadzības. Proti, šobrīd nepastāv situācija, kad pieteicējas ģimenei nepieciešama neatliekama materiāla palīdzība.

Tādējādi, tiesa secina, ka konkrētajā lietā nepastāv priekšnoteikumi vienreizēja pabalsta izmaksāšanai saskaņā ar Mārupes novada pašvaldības 2009.gada 22.decembra saistošajos noteikumos Nr.26/2009 „Par vienreizējā pabalsta ārkārtas situācijā piešķiršanu Mārupes novadā" noteikto kārtību.

II

[8] Jautājumā par dzīvojamās platības piešķiršanu, jāņem vērā likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" noteiktā kārtība. Saskaņā ar minētā likuma 11.panta pirmo daļu pašvaldība ir tiesīga izīrēt tai piederošu vai tās nomātu dzīvojamo telpu vienīgi šajā likumā noteiktajām personām un ievērojot šā likuma, likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām", likuma „Par dzīvojamo telpu īri" un likuma „Par dzīvokļa īpašumu" noteikumus.

Savukārt, šā likuma 13.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka pašvaldības dome vai tās deleģēta institūcija sniedz šā panta ceturtajā daļā noteikto palīdzību personai, kuras īrētā vai īpašumā esošā dzīvojamā telpa vai dzīvojamā māja ir cietusi stihiskas nelaimes vai avārijas rezultātā, ja persona šajā dzīvojamā telpā vai dzīvojamā mājā ir deklarējusi savu dzīvesvietu un ja tai attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā nepieder cita dzīvošanai derīga dzīvojamā telpa vai dzīvojamā māja. Iesniegumu šā panta ceturtajā daļā noteiktās palīdzības saņemšanai persona iesniedz pašvaldībai ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc stihiskās nelaimes vai avārijas.

No minētā izriet, ka viens no pašvaldības palīdzības veidiem dzīvokļa palīdzības jautājuma risināšanai ir pašvaldībai piederošas dzīvojamās telpas izīrēšana saskaņā ar likumā noteikto kārtību. Ja dzīvojamā telpa ir cietusi stihiskas nelaimes gadījumā, palīdzības saņemšanai jāpiesakās ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc stihiskās nelaimes. Tiesa norāda, ka minētais termiņš ir likumdevēja noteikts un pēc tā izbeigšanās persona zaudē tiesības prasīt palīdzību šajā jautājumā. Šāds termiņa nokavējums nav atjaunojams.

Konkrētajā lietā tiesa konstatē, ka dzīvojamo māju */adrese/*, ugunsgrēks nopostīja 2009.gada 16.novembrī. Minēto neapstrīd arī pati pieteicēja. Līdz ar to, tiesa atzīst, ka notikums, pēc kura aprēķināms palīdzības iesnieguma iesniegšanas termiņš, ir ugunsgrēks 2009.gada 16.novembrī. Līdz ar to, pieteicējas pārstāvja tiesas sēdē izteiktajam iebildumam, ka pieteicēja uzzināja par notikušo tikai 2010.gada martā, kad bija ieradusies Latvijā, nav nozīmes. Proti, likumdevējs ir noteicis, ka palīdzība lūdzama no nelaimes brīža, nevis no brīža, kad persona par to uzzināja.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja iesniegumu par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanai iesniedza 2010.gada 20.aprīlī (lietas 83.lapa). No minētā tiesa secina, ka pieteicēja ir nokavējusi iesnieguma iesniegšanas termiņu un viņai nav tiesību prasīt palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanai saskaņā ar likuma „Par pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 13.pantu.

Tādējādi, tiesvedība šajā daļā izbeidzama.

[9] Saskaņā ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 14.pantu noteikta kārtība, kādā sniedzama palīdzība personām, kuras nodrošināmas ar dzīvojamo telpu pirmām kārtām.

Izvērtējot lietas apstākļus, tiesa atzīst, ka tie neatbilst nevienam likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 14.panta nosacījumam.

[10] Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 15.pants noteic, kārtību, kādā personas ar dzīvojamo telpu nodrošināmas vispārējā kārtībā. Proti, pašvaldības dome savos saistošajos noteikumos var noteikt arī citas personu kategorijas, kuras nav minētas šā likuma 13. un 14.pantā un kurām sniedzama palīdzība, izīrējot dzīvojamo telpu.

Tiesa konstatē, ka Mārupes novada dome nav izmantojusi likumdevēja paredzēto rīcības brīvību un nav pieņēmusi saistošos noteikumus saskaņā ar minēto deleģējumu.

Pieteicēja atsaucas uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 36.^{1}pantu. Tiesa konstatē, ka minētās tiesību normas mērķis ir sniegt palīdzību maznodrošinātam īrniekam, kas šā likuma 28.^{2} panta pirmajā daļā, 28.^{3} panta pirmajā daļā un 28.^{4} panta otrajā daļā paredzētajos gadījumos tiek izlikts no dzīvojamās telpas. Piemērojot minēto tiesību normu, pirmām kārtām jāņem vērā īrnieka materiālais statuss. Konkrētajā lietā pieteicējas ģimene nav atzīta par maznodrošinātu.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicējas prasījums par pašvaldībai piederošas dzīvojamās telpas izīrēšanu saskaņā ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 14. un 15.pantu nav pamatots.

III

[11] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 46.panta pirmo daļu nokavētu procesuālo termiņu var atjaunot tiesa vai tiesnesis pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma, ja atzīst nokavēšanās iemeslu par attaisnojošu.

Tiesa konstatē, ka Mārupes novada dome 2010.gada 21.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.16.3 par pieteicējas un viņas dēlu deklarētās dzīvesvietas anulēšanu (lietas 46.lapa). Lēmums nosūtīts pieteicējas pārstāvim 2010.gada 29.jūnijā (lietas 45.lapa). 2010.gada 21.jūlija pieteikumā tiesai pieteicēja nav izteikusi prasījumu par minētā lēmuma atcelšanu.

2010.gada 4.oktobrī tiesā saņemts pietiecējas lūgums skatīt lietu paātrināti, jo pārsūdzēts lēmums par deklarētās dzīvesvietas anulēšanu (lietas 68.lapa). Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja lūgumu par Mārupes novada domes 2010.gada 21.jūnija lēmuma Nr.16.3 pārsūdzēšanas termiņa atjaunošanu (lietas 87.lapa). Pieteicējas pārstāvis norādīja, ka gribējis minēto lēmumu pārsūdzēt, bet aizmirsis prasījumu iekļaut pieteikumā (lietas 74.lapa).

Saskaņā ar APL 282.panta 8.punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai un tiesa to nav atjaunojusi.

Izvērtējot minēto tiesa secina, ka Mārupes novada domes 2010.gada 21.jūnija lēmuma Nr.16.3 pārsūdzēšanas termiņš nokavēts subjektīvu apstākļu dēļ, kuru novēršana bija pašas pieteicējas ziņā, un nav pamata to atjaunot. Līdz ar to, šajā daļā tiesvedība izbeidzama.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 282.panta 2. un 8.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *J.D.* pieteikumu daļā par pienākuma uzlikšanu Mārupes novada domei izmaksāt vienreizēju pabalstu, kā arī izīrēt dzīvojamo telpu likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanai" 14. un 15.panta kārtībā.

Izbeigt tiesvedību *J.D.* pieteikumu daļā par pienākuma uzlikšanu Mārupes novada domei izīrēt dzīvojamo telpu likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanai" 13.panta kārtībā, kā arī daļā par Mārupes novada domes 2010.gada 21.jūnija lēmuma Nr.16.3 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) D.Suipe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ D. Suipe
Rīgā, 2011.gada 23.februārī